

Vec C-407/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

2. júl 2021

Vnútroštátny súd:

Conseil d'État

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

1. júl 2021

Žalobcovia:

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir)

Consommation, logement et cadre de vie (CLCV)

Žalovaní:

Premier ministre

Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance

CONSEIL D'ÉTAT (ŠTÁTNA RADA, FRANCÚZSKO)

[*omissis*]

UNION FEDERALE DES

CONSOMMATEURS - QUE CHOISIR

a iní

Conseil d'État (Štátna rada), ktorá rozhoduje v spore

[*omissis*]

Rozhodnutie z 1. júla 2021

So zreteľom na toto konanie:

Konanie, v ktorom spotrebiteľské združenia Union fédérale des consommateurs - Que choisir (Federálna únia spotrebiteľov- Čo si vybrať) a Confédération consommation logement cadre de vie (Konfederácia pre záležitosti spotrebiteľov, bývania a životných podmienok) na základe žaloby, dopĺňajúceho vyjadrenia a repliky, zapísaných do registra sekretariátu sporových záležitostí Conseil d'État (Štátna rada) 7. júla, 20. júla a 14. decembra 2020, navrhujú, aby Conseil d'État (Štátna rada):

1°) zrušila z dôvodu prekročenia právomoci ordonnance n° 2020-315 du 25 mars 2020 relative aux conditions financières de résolution de certains contrats de voyages touristiques et de séjours en cas de circonstances exceptionnelles et inévitables ou de force majeure (nariadenie č. 2020-315 z 25. marca 2020 o finančných podmienkach ukončenia niektorých zmlúv o zájazdoch a dovolenkách v prípade výnimočných a neodvratiteľných okolností alebo vyššej moci), ako aj publikáciu Riaditeľstva pre právne a administratívne informácie z 31. marca 2020 s názvom „Koronavírus: aké máte práva v prípade zrušenia vašej dovolenky“, „Často kladené otázky“ Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž, ochranu spotrebiteľa a boj proti podvodom zo 7. apríla 2020 s názvom „Nové pravidlá refundácie v sektore cestovného ruchu“ a list z 9. apríla 2020 Riaditeľstva pre právne záležitosti ministère de l'économie et des finances (ministerstvo hospodárstva a financií) a ministère de l'action et des comptes publics (ministerstvo pre verejnú správu a účtovníctvo);

[*omissis*]

Tvrdia, že:

- napadnuté rozhodnutia porušujú ustanovenia článku 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2015/2302 z 25. novembra 2015

o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS, keďže umožňujú prevádzkovateľom alebo predajcom balíkov cestovných služieb ponúknuť jednoduchý dobropis alebo náhradný balík cestovných služieb pri oznámení o ukončení zmluvy z dôvodu výnimočných a nepredvídateľných okolností namiesto úplnej refundácie, ktorú vyžaduje smernica, a tým, že bránia tomu, aby sa spotrebiteľovi v plnom rozsahu refundovali uskutočnené platby počas obdobia najmenej 18 mesiacov, zatiaľ čo smernica stanovuje, že takáto platba sa musí uskutočniť najneskôr do 14 dní od oznámenia o ukončení zmluvy;

- napadnuté rozhodnutia sa vyznačujú zjavne nesprávnym posúdením, keďže po prvé sa týkajú príliš dlhého obdobia, ktoré presahuje obdobie obmedzenia voľného pohybu osôb, po druhé zavádzajú príliš dlhú lehotu na to, aby zákazníci dostali úplnú refundáciu uskutočnených platieb, po tretie narúšajú voľnú hospodársku súťaž v rámci jednotného trhu a cieľ harmonizácie smernice, lebo sa uplatňujú len na zmluvy podľa francúzskeho práva, a po štvrté trvanie výnimky alebo jej účinky na spotrebiteľov a na trh s balíkom cestovných služieb nie sú potrebné, odôvodnené ani primerané cieľom opatrenia;

- [omissis]

Ministre de l'économie, des finances et de la relance (minister hospodárstva, financií a obnovy) vo svojom vyjadrení k žalobe, ktoré bolo zaregistrované 12. októbra 2020, navrhuje žalobu zamietnuť. Tvrdí, že žalobné dôvody nie sú dôvodné.

[omissis]

So zreteľom na:

- Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä jej článok 267;
- smernicu (EÚ) č. 2015/2302 z 25. novembra 2015;
- [omissis];
- [omissis];
- loi n°2020-290 du 23 mars 2020 (zákon č. 2020-290 z 23. marca 2020);
- [omissis];
- [omissis];

[omissis]

Keďže:

- 1 Spotrebiteľské združenia Union fédérale des consommateurs - Que choisir a Confédération consommation logement cadre de vie navrhujú, aby bolo z dôvodu prekročenia právomoci zrušené ordonnance du 25 mars 2020 relative aux conditions financières de résolution de certains contrats de voyages touristiques et de séjours en cas de circonstances exceptionnelles et inévitables ou de force majeure (nariadenie z 25. marca 2020 o finančných podmienkach ukončenia niektorých zmlúv o zájazdoch a dovolenkách v prípade výnimočných a neodvratiteľných okolností alebo vyššej moci), ako aj publikácia Riaditeľstva pre právne a administratívne informácie z 31. marca 2020 s názvom „Koronavírus: aké máte práva v prípade zrušenia vašej dovolenky“, ktorá bola uverejnená na webovej stránke „service-public.fr“, v odkaze „Často kladené otázky“ zo 7. apríla 2020 Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž, ochranu spotrebiteľa a boj proti podvodom s názvom „Nové pravidlá refundácie v sektore cestovného ruchu“ a list z 9. apríla 2020 Riaditeľstva pre právne záležitosti ministère de l'économie et des finances (ministerstvo hospodárstva a financií) a ministère de l'action et des comptes publics (ministerstvo pre verejnú správu a účtovníctvo), ktorý bol uverejnený na webovej stránke ministra hospodárstva a financií. Návrhy uvedené v žalobe, ktorú podali spotrebiteľské združenia Union fédérale des consommateurs - Que choisir a Confédération consommation logement cadre de vie sa musia považovať za smerujúce proti ustanoveniam nariadenia z 25. marca 2020 a publikáciám z 31. marca, 7 a 9. apríla 2020, a to v rozsahu, v akom sa týkajú balíkov cestovných služieb a spojených cestovných služieb.

[omissis]

- 2 [omissis]

O žalobných dôvodoch týkajúcich sa materiálnej zákonnosti:

- 3 Na jednej strane podľa článku 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách: „1. Členské štáty zabezpečia, aby cestujúci mohol zmluvu o balíku cestovných služieb ukončiť kedykoľvek pred začiatkom poskytovania balíka služieb. Ak cestujúci ukončí zmluvu o balíku cestovných služieb podľa tohto odseku, môže sa od neho požadovať, aby organizátorovi zaplatil primeraný a odôvodnený stornovací poplatok. V zmluve o balíku cestovných služieb sa môžu stanoviť primerané štandardné stornovacie poplatky, ktoré vychádzajú z času ukončenia zmluvy pred začiatkom poskytovania balíka služieb a očakávaných úspor nákladov a príjmu z náhradného poskytnutia cestovných služieb. Ak štandardné stornovacie poplatky nie sú stanovené, výška stornovacieho poplatku zodpovedá cene balíka služieb zníženej o úspory nákladov a príjmy z náhradného poskytnutia cestovných služieb. Na žiadosť cestujúceho poskytne organizátor odôvodnenie výšky stornovacích poplatkov./ 2. Bez ohľadu na odsek 1 má cestujúci právo ukončiť zmluvu o balíku cestovných služieb pred začiatkom poskytovania balíka služieb bez zaplatenia akéhokoľvek stornovacieho poplatku v prípade, keď v mieste destinácie alebo v jeho bezprostrednej blízkosti nastanú

neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb alebo ktoré významne ovplyvnia prepravu cestujúcich do destinácie. V prípade ukončenia zmluvy o balíku cestovných služieb podľa tohto odseku má cestujúci nárok na úplnú refundáciu všetkých platieb za balík služieb, ale nemá nárok na dodatočnú náhradu. / 3. Organizátor môže ukončiť zmluvu o balíku cestovných služieb a v plnej miere refundovať cestujúcemu všetky platby za balík služieb, ale nenesie zodpovednosť za dodatočnú náhradu, ak: / a) počet účastníkov prihlásených na balík služieb je nižší ako minimálny počet účastníkov stanovený v zmluve a organizátor oznámi cestujúcemu ukončenie zmluvy v lehote stanovenej v zmluve, ale najneskôr: / i) 20 dní pred začiatkom poskytovania balíka služieb v prípade cesty, ktorá trvá dlhšie ako šesť dní; / ii) sedem dní pred začiatkom poskytovania balíka služieb v prípade cesty, ktorá trvá od dvoch do šiestich dní; / iii) 48 hodín pred začiatkom poskytovania balíka služieb v prípade ciest, ktoré trvajú menej ako dva dni; / alebo / b) neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti zabraňujú organizátorovi plniť zmluvu a cestujúcemu oznámi ukončenie zmluvy bez zbytočného odkladu pred začiatkom poskytovania balíka služieb. / 4. Organizátor poskytne refundáciu požadovanú podľa odsekov 2 a 3, alebo pokiaľ ide o odsek 1, vráti všetky platby uskutočnené cestujúcim alebo v jeho mene za balík služieb znížené o primeraný stornovací poplatok. Takéto refundácie alebo platby sa cestujúcemu refundujú alebo vrátia bez zbytočného odkladu a v každom prípade najneskôr do 14 dní po ukončení zmluvy o balíku cestovných služieb. / 5. Pokiaľ ide o zmluvy uzavreté mimo prevádzkových priestorov, môžu členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve ustanoviť, že cestujúci má právo odstúpiť od zmluvy o balíku cestovných služieb bez udania dôvodu v lehote 14 dní.“. Z týchto ustanovení okrem iného vyplýva, že v prípade ukončenia zmluvy o balíku cestovných služieb má cestujúci nárok na refundáciu všetkých platieb uskutočnených v súvislosti s balíkom služieb, ktorá môže byť prípadne znížená o primeraný stornovací poplatok, a to v lehote štrnástich dní od ukončenia zmluvy.

- 4 Podľa článku 4 tejto smernice: „...členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve neponechajú v platnosti ani nezavedú ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice, vrátane viac alebo menej prísnych ustanovení, ktorými by sa zabezpečila odlišná úroveň ochrany cestujúceho“.
- 5 Na druhej strane napadnuté nariadenie bolo prijaté na základe splnomocnenia udeleného vláde článkom 11 loi du 23 mars 2020 d'urgence (zákon o núdzovom stave z 23. marca 2020) „s cieľom riešiť hospodárske, finančné a sociálne dôsledky šírenia epidémie ochorenia covid-19 a dôsledky opatrení prijatých na obmedzenie tohto šírenia, a najmä s cieľom zabrániť a obmedziť zastavenie činnosti fyzických a právnických osôb vykonávajúcich hospodársku činnosť a združení, ako aj jej vplyv na zamestnanosť“. Stanovuje, že ak sa zmluva o predaji zájazdov a dovolení zruší v období od 1. marca 2020 do 15. septembra 2020, „organizátor alebo predajca môže namiesto vrátenia všetkých uskutočnených platieb ponúknuť dobropis“ vo výške všetkých platieb uskutočnených na základe zrušenej zmluvy. Tento návrh sa predloží najneskôr do troch mesiacov od oznámenia o ukončení zmluvy. Je platný osemnásť mesiacov.

Až po uplynutí tejto osemnásťmesačnej lehoty a v prípade, že zákazník neprijme službu, ktorá je rovnaká alebo rovnocenná so službou stanovenou v ukončenej zmluve a ktorá mu bolo ponúknutá, je obchodník povinný vrátiť mu všetky uskutočnené platby.

- 6 Z dokumentov v spise, a najmä zo správy pre prezidenta republiky týkajúcej sa tohto nariadenia, vyplýva, že tieto ustanovenia boli prijaté s cieľom zabezpečiť peňažné toky a platobnú schopnosť poskytovateľov služieb, na ktorých sa tieto ustanovenia vzťahujú, v situácii, keď sa viac ako 7 000 prevádzkovateľov cestovných a dovolenkových služieb registrovaných vo Francúzsku, ktorí z dôvodu pandémie ochorenia Covid-19, ktorá súčasne postihla nielen Francúzsko a väčšinu krajín Európy, ale aj takmer všetky kontinenty, čelia množstvu zrušených objednaných služieb v nebyvalom rozsahu a takmer nulovým objednávkam, ocitlo vo veľkých ťažkostiach, pričom okamžité vrátenie všetkých zrušených služieb by vzhľadom na tieto okolnosti mohlo ohroziť dotknuté hospodárske subjekty a následne aj možnosť zákazníkov získať refundáciu uskutočnených platieb. Z dokumentov v spise tiež vyplýva, že výška dobropisov vydaných francúzskymi obchodníkmi k 15. septembru 2020, teda ku koncu uplatňovania napadnutého uznesenia, je rádovo 990 miliónov eur, čo predstavuje 10 % obratu odvetvia v bežnom roku.
- 7 Žalujúce spotrebiteľské združenia tvrdia, že ustanovenia napadnutého nariadenia sú v rozpore s článkom 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorý stanovuje právo cestujúceho v prípade ukončenia zmluvy o balíku cestovných služieb na refundáciu všetkých platieb uskutočnených na základe tejto zmluvy v lehote štrnástich dní od jej ukončenia, a porušujú voľnú hospodársku súťaž v rámci jednotného trhu a harmonizačný cieľ tejto smernice.
- 8 Odpoveď na tieto žalobné dôvody závisí od otázok, či po prvé článok 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách treba vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby organizátor balíka cestovných služieb v prípade ukončenia zmluvy refundoval všetky platby uskutočnené v súvislosti s balíkom služieb v peniazoch, alebo že povoľuje refundáciu formou rovnocennej náhrady, najmä vo forme dobropisu vo výške sumy uskutočnených platieb; po druhé v prípade, že tieto refundácie treba chápať ako refundácie v peniazoch, či zdravotná kríza spojená s epidémiou ochorenia covid-19 a jej dôsledky pre cestovné kancelárie, ktoré vzhľadom na mimoriadny rozsah tejto pandémie, ako ho uznala Svetová zdravotnícka organizácia, utrpeli mimoriadny pokles obratu, ktorý možno odhadnúť na 50 až 80 %, a v prípade prevádzkovateľov balíkov služieb zamestnávajú vo Francúzsku 30 000 ľudí s obratom takmer 11 miliárd EUR, môžu odôvodniť, a prípadne za akých podmienok a v akých medziach, dočasnú výnimku z povinnosti organizátora refundovať cestujúcemu všetky platby uskutočnené za balík služieb do štrnástich dní od ukončenia zmluvy, ako je stanovené v článku 12 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných

službách; napokon v prípade zápornej odpovede na predchádzajúcu otázku, či je možné za vyššie uvedených okolností upraviť časové účinky rozhodnutia, ktorým sa zrušuje text vnútroštátneho práva, ktorý je v rozpore s článkom 12 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách.

- 9 Tieto otázky sú rozhodujúce pre riešenie sporu, o ktorom má rozhodnúť Conseil d'État (Štátna rada). Predstavujú závažný problém. Preto by sa mali položiť Súdnemu dvoru Európskej únie na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a až dotedy, kým Súdny dvor Európskej únie o nich nerozhodne, prerušiť konanie o žalobe, ktorú podali spotrebiteľské združenia Union fédérale des consommateurs - Que choisir a Confédération consommation logement cadre de vie.

ROZHODOL:

Článok 1: Konanie o žalobe, ktorú podali spotrebiteľské združenia Union fédérale des consommateurs - Que choisir a Confédération consommation logement cadre de vie sa prerušuje dotedy, kým Súdny dvor Európskej únie nerozhodne o týchto otázkach:

1. Má sa článok 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby organizátor balíka cestovných služieb v prípade ukončenia zmluvy refundoval v peniazoch všetky platby uskutočnené v súvislosti s balíkom služieb, alebo že povoľuje refundáciu formou rovnocennej náhrady, najmä vo forme dobropisu vo výške sumy uskutočnených platieb?

2. V prípade, že tieto refundácie treba chápať ako refundácie v peniazoch, môžu zdravotná kríza spojená s epidémiou ochorenia covid-19 a jej dôsledky pre cestovné kancelárie, ktoré z dôvodu tejto krízy utrpeli pokles ich obratu, ktorý možno odhadnúť na 50 až 80 %, a predstavujú viac ako 7% hrubého domáceho produktu Francúzska a v prípade prevádzkovateľov balíkov služieb zamestnávajú vo Francúzsku 30 000 ľudí s obratom takmer 11 miliárd EUR, odôvodniť, a prípadne za akých podmienok a v akých medziach, dočasnú výnimku z povinnosti organizátora refundovať cestujúcemu všetky platby uskutočnené za balík služieb do štrnástich dní od ukončenia zmluvy, ako je stanovené v článku 12 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách?

3. V prípade zápornej odpovede na predchádzajúcu otázku, je možné za vyššie uvedených okolností upraviť časové účinky rozhodnutia, ktorým sa zrušuje text vnútroštátneho práva, ktorý je v rozpore s článkom 12 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách?

[omissis]